

ÓSZÖVETSÉG

Miért szól ószövetségi Ige a keresztyén istentiszteleten?

A Svájci Magyar nyelvű Protestáns Gyülekezetek Szövetsége helyi gyülekezeteiben visszatérő probléma a Szentírás első részéhez, az Ószövetséghez való viszony. Itt is, ott is előáll valaki, aki az istentiszteletről vagy bibliaóráról való távolmaradását azzal indokolja, hogy ezen ószövetségi szakaszok kerülnek felolvasásra, tanulmányozásra és magyarázatra, amelyeknek nagyon kicsi, vagy semmilyen jelentősége sincs a keresztyén ember számára. Alkalmanként azzal az ósrégi tévtanítással is találkozhatunk köreinkben, mely szerint az Ószövetségben *isten*-nek nevezett valaki nem azonos azzal, akit Jézus Krisztus Isteneként és Atyjaként szeret.

Az alábbiakban megmutatni kívánom, hogy miért nem adhatja fel a Krisztusban hívők közössége az Ószövetséget, illetve mi mindent veszít, ha mégis föladja.

1. A keresztyén közösség nem adhatja fel az Ószövetséget, mert az Újszövetség, annak szereplői, szerzői, és Jézus Krisztus is Isten igéjének tartja azt.

Az Újszövetség szövege összesen 2727 különböző ószövetségi igeszakaszt tartalmaz utalás, vagy közvetlen idézet formájában. Ezek jelentős részét többször is idézi a Biblia második része, így az itt található ószövetségi idézetek és utalások száma bőven meghaladja a háromezretet. Egyetlen olyan könyve sincs az ószövetségnek, amelyet ne idézne –közvetlenül, vagy közvetve az új¹. A négy evangélium tanúságtétele szerint Jézus Krisztus 143, összesen 25 különböző ószövetségi könyvből származó igehelyet idéz². Azt is mondhatjuk, hogy így több mint 3000 öltés varrja egyetlen egységgé a keresztyén Biblia két főrészét.

Pál apostol azzal indokolja ezt, hogy a teljes Írás „*hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre*”. Nem „hasznos volt” egy elmúlt korszakban, hanem hasznos ma is, keresztyén kezekben, Krisztusban hívők tanítására, feddésére és megjobbítására is!

Nem szabad elfelejtenünk, hogy az Újszövetség szinte kizárólag újjászületett

zsidó szerzők

Isten Lelkétől vezetett munkája. Ha ők „*az Írás*”-ról, vagy „*az Írások*”-ról beszélnek, akkor csak egyetlen szent iratgyűjteményt nevezhetnek így, az Ószövetséget. Ez volt Jézus és a zsidóság „Bibliája”. Azért jelenthetjük ki ezt ilyen bizonyosan, mert a ma általunk egységesnek, szépen szerkesztettnek ismert Újszövetség még csak kialakulóban volt ezeknek a szerzőknek az életében, akik egymás írásait is csak részleteiben ismerték. (Így azonban bátran kiálltak egymás mellett! Lásd: **2Péter 3,15-16.**) Az újszövetségi iratok általunk lezártnak elfogadott körét a keresztyén közösség csak Kr. u. 382-ben végelegesítette³.

Következésképp Timóteus is aligha tanulhatott mást kisgyermekként, mint az Ószövetséget: „*... mivel gyermekégedtől ismered a szent írásokat, amelyek bölcsé tehetnek téged az üdvösségre a Krisztus Jézusba vetett hit által.*” (**2Tim. 3,15**)

Kifejezetten érdekes Apollós példája: „*Efészusba érkezett egy Apollós nevű alexandriai származású zsidó férfi, aki élesen szóló és az Írásokban jártas ember volt. Ő már tanítást*

kapott az Úr útjáról, és buzgó lélekkel hirdette, és helyesen tanította a Jézusról szóló igéket, de csak János keresztségét ismerte.” (**ApCsel. 18,24-25**) - azaz, aligha olvashatott bármit is abból, amit mi a Máté evangéliumától a Jelenések könyvéig terjedően találunk Bibliánkban. Annál inkább olvasta, kiemelkedően jól ismerte és értette a Mózes-től Malakiás-ig terjedő írásokat, ugyanis „*nagy segítségükre volt azoknak, akik a kegyelem által hívőkké lettek. Mert erőlyesen cáfolta a zsidókat, és a nyilvánosság előtt bizonyította az Írások alapján, hogy Jézus a Krisztus.*” (**ApCsel. 18,27-28**) Apollós az Ószövetséget olvasva hitt Jézusban, és az Ószövetséget magyarázva vezetett másokat is hozzá. Tehát az a Szentírás, amit a keresztyének első generációja magyarázott, és teljes szívből szeretett nem más, mint az Ószövetség.

2. A keresztyén közösség nem adhatja fel az Ószövetséget, mert az Jézus Krisztusról tesz bizonyosságot.

Amikor az Úr két tanítványa Emmaus felé tartott, az általuk meg nem értett kereszthalált szomorú kudarcnak, a feltámadás hírére pedig felfoghatatlannak ítéelve, a melléjük szegődött Feltámadott

Krisztus

„*Mózes-től meg valamennyi prófétától kezdve elmagyarázta nekik mindazt, ami az Írásokban róla szólt.*”

(**Lukács 24,27**)

Az etióp főember az **Ézsaiás 53,6-7** alapján kapott tanítás hatására lett keresztyénné, amikor „*Fülöp beszélni kezdett, és az Írásnak ebből a helyéből kiindulva hirdette neki Jézust.*” (**ApCsel. 8,35**)

A béreai zsidóság is, Pál igehirdetést hallva, az Ószövetségben kereste és találta meg a Krisztusról szóló keresztyén tanítás igazolását: „*Ezek (...) teljes készséggel fogadták az igét, és napról napra kutatták az Írásokat, hogy valóban így vannak-e ezek a dolgok. Sokan hittek tehát közülük.*” (**ApCsel. 17,11-12**)

Ezek után nem meglepő, hogy Pál apostol ezt írja a rómaiaknak: Isten -törvény nélkül, a Krisztusban való hit által minden hívőnek nyilvánvalóvá lett- igazságáról „*bizonyosságot is tesznek a törvény és a próféták.*” (**Róma 3,21-22**) – azaz az Ószövetség.

2Timóteus 3,16-17

¹⁶A teljes Írás Istentől ihletett, és hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre; ¹⁷hogy tökéletes legyen az Isten embere, minden jó cselekedetre felkészített.

3. A keresztyén közösség nem adhatja fel az Ószövetséget, mert ennek az ismerete elengedhetetlen az Újszövetség igazi megértéséhez.

Az Újszövetség nem egy előzmények nélküli, új vallás alapító okirata. Az Ige testté létével valóban új korszak kezdődik, amelyben Isten és ember kapcsolata radikálisan átrendeződik; de ennek az új rendnek minden egyes eleme mélyen gyökerezik az ezt megelőző ószövetségi hitéletben.

Hogy ez a gyakorlatban mit jelent, azt – sok egyéb mellett – a Filippiekhez írott levél közismert Krisztus-himnusz példázta. A záró sorokban említett, Jézus nevére meghajló térdekre és Őt úrnak valló nyelvekre való utalás (**Filippi 2,10-11**) forradalmi voltát akkor látjuk csak, ha felismerjük mögötte az **Ézsaiás 45,23** kijelentését. Ami itt Jahve szájából egyes szám első személyben hangzik el, azt az előbbi újszövetségi igeszakasz Jézus Krisztusra is érvényesnek tartja. Nem kisebb horde-rejű teológiai állítás ez, mint, hogy a názáreti Jézus az ószövetség Istenével egyenlő Isten maga is. Ha Jahve neve ilyen módon Krisztusával

behelyettesíthető, akkor a kettő egy és ugyanaz az Isten – a Szentháromság titkán belül, természetesen. Az ilyen és hasonló ószövetségi utalások elsősorban Jézus Krisztus isten voltát hivatottak felmutatni, de nem elhanyagolhatóak az 'Ószövetség kegyetlen istenét' a 'szeret Jézusától' elkülöníteni akaró tévelygéssel szemben sem. Jézus Krisztus maga a Teremtő: „Mert benne teremtett minden a mennyen és a földön, a láthatók és a láthatatlanok, akár trónusok, akár uralmak, akár fejedelemségek, akár hatalmasságok: minden általa és reá nézve teremtett.” (**Kolossé 1,16**, lásd még **János 1,3** és **1Korinthus 8,6**.)

4. Az élő hit közössége soha nem adta fel az Ószövetséget.

Az Ó- és Újszövetség hasonlóságait és különbségeit tárgyalva Kálvin János leszögezi, hogy „mindazok az emberek, akiket Isten a világ kezdetétől fogva az ő népe közé fölvetett, ugyanazon törvénnyel és ugyanazon tudományának kötelékével voltak vele összekapcsolva, amely közöttünk érvényben van.”⁴ Nóét, Ábrahámot, Sámson, Annát, Illést, Esztert, Jeremiást és az ószövetségi hívőket mind ugyanaz a kötelék kötötte Istenhez, mint minket, keresztyéneket – állítja Kálvin, -: a Jézus Krisztusban

megjelent egyszeri és tökéletes engesztelő-áldozat. Várakozás és beteljesedés, előkép és testté létel között természetesen van számos különbség⁵, de nem lényegi különbség: amit az Ószövetség vár, az teljesedik be az Újban.

A Bullinger által Zürich-ben megfogalmazott II. Helvét Hitvallás már legelső mondatában leszögezi: „Hiszszük és valljuk, hogy a szent próféták és apostolok kanonikus írásai mind az Ó-, mind az Újtestamentumban Isten igaz ígéje; ezért elég tekintélyük van önmagukban és az nem emberektől származik, mert maga Isten szól az atyákhoz, prófétákhoz és apostolokhoz és szól még mindig hozzáunk a szent írások által.”⁶

A Magyarországi Református Egyház címerében is kifejezi e hitvallást: az értünk ön-magát feláldozó, és győzelmesen feltámadott Krisztust jelképező Zászlós Bárány két könyvön áll. Arra mutat ez az ábrázolás, hogy az Ó- és az Új-szövetség együtt tanúskodnak a világ Megváltójáról.

A Biblia első részének elvetése – sokak tévedésével ellentétben – Luther Mártonra hivatkozva sem lehetséges. A wittenbergi reformátort követve ol-

vassa a protestantizmus úgy az Ószövetséget, hogy Krisztust és az Ő evangéliumát keresi és találja meg abban is. Így ír erről Luther a Római levélhez írott terjedelmes bevezetője végén: „Darum scheint es auch als habe S. Paulus in dieser Epistel einmal in aller Kürze verfassen wollen die ganze christliche und evangelische Lehre, und einen Eingang bereiten in das ganze Alte Testament. Denn ohne Zweifel wer diese Epistel wohl im Herzen hat der hat des Alten Testaments Licht und Kraft bei sich.”⁷ A Jézus Krisztusról szóló evangéliumi tanítás tehát éppen hogy nem eltávolít az Ószövetségtől, hanem odavezet hozzá, és leplezetlenül ragyogtatja fel annak fényét és erejét (v.ö.: **2Korinthus 3,12-16**). Ebben a fényben, pedig nem más vélik láthatóvá, mint az, hogy milyen hatalmas Szabadítót kaptunk Jézus Krisztusban, és hogy milyen nagy szükségünk van Rá.

SZEDLÁK TIBOR

Ézsaiás 45,23
23Elöttem hajol meg minden térd, rám esküszik minden nyelv...
↓
Filippi 2,9-11
9Ezért fel is magasztalta őt [t.i. Jézus Krisztust] Isten mindenek fölé, és azt a nevet adományozta neki, amely minden névnél nagyobb, 10hogy Jézus nevére minden térd meghajoljon, mennyeieké, földieké és földalattiaké; 11és minden nyelv vallja, hogy Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére.

¹ A konkrét idézetek és utalások listáját lásd: *Novum Testamentum Graece* (Szerk.: Nestle, Eberhard; Nestle, Erwin; Aland, Barbara & Aland, Kurt. 27. kiadás, 3. nyomás; 1995, Stuttgart, Deutsche Bibelgesellschaft), 770-806. o.

² Jensen, Irving, *Das Leben Jesu: Ein chronologischer Gang durch die vier Evangelien* (2002, Bielefeld, Betanien. 1. németnyelvű kiadás. Angolból -1969, Chicago, Moody Bible Institut- fordítva.), 113-118. o.

³ *Keresztyén Bibliai Lexikon*, szócikk: Biblia. (MRVSZ 2000 CD-ROM)

⁴ Kálvin János, *A keresztyén vallás rendszere*, II.10.1.

⁵ Kálvin János ezeket a különbségeket *A keresztyén vallás rendszere*, II.11. alatt tárgyalja.

⁶ *Második Helvét Hitvallás*, I. fejezet (MRVSZ 2000 CD-ROM)

⁷ <http://www.bible-researcher.com/luther04.html> (Utoljára megnyitva 2007. február 10-én.)